

**COMMISSIE WELSTAND EN MONUMENTEN
2015-20**

**Verslag van de Commissie Welstand en Monumenten,
gehouden op dinsdag 20 oktober 2015 in het Stadskantoor te Utrecht**

Aanwezig: T. Frantzen, voorzitter, de leden M. Cramer, H. van Dijk, N. Eerens, J. Kamphuis en
M. Reniers, M. Bracht (afdeling Stedenbouw), B. van Santen (afdeling Erfgoed),
C. Boogert (uitvoerend secretaris) en I. Bakhuis (notuliste)
Afwezig: H. Kijne (lid) en M. van der Wiel (secretaris)

OVERZICHT VERSLAG

- A Ingekomen stukken en mededelingen
- B Notulen Commissie Welstand en Monumenten d.d. 6 oktober 2015
- C Algemeen
- D Bouwplannen
 - D1 Rotsoord 3
 - D2 Theo Thijssenplein 32
 - D3 Rauwenhofflaan 2 t/m 224
 - D4 Koningsweg 133E
 - D5 Atoomweg 7-9
 - D6 Groenewoudsedijk 7
- E Nagekomen plannen
 - E1 Teun de Jagerdreef
 - E2 Tussen Heuveloord 25 en 27 (gemeentelijk monument)
 - E3 Oudegracht 48 (Rijksmonument)
- F Overige bouwplannen
Plannen met preadvies, lijst d.d. 15/10 2015
- G Reclames
- H Rondvraag en sluiting

A Ingekomen stukken en mededelingen

Geen onderwerpen.

B Notulen Commissie Welstand en Monumenten d.d. 6 oktober 2015

De notulen van 06/10 2015 worden met een enkele wijziging vastgesteld.

C Algemeen

Geen onderwerpen.

Bouwplannen

D1 Rotsoord 3

15-25158

(B) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het renoveren van de Pastoe Fabriek*

Aanvraag: Dutch Design Fabriek

Ontwerp : Bierman Henket architecten

(notulen 14/07 2015)

Het fabriekscomplex bestaat uit bouwdelen uit verschillende perioden. Architect De Bijl Nachenius licht de transformatie ten behoeve van de HKU toe. Uitgangspunt is dat het complex zijn industriële uitstraling behoudt. Daarbij is gestreefd naar meer samenhang tussen de ingrepen en herkenbaarheid van toevoegingen als nieuwe laag. In de open ruimte tussen de bouwdelen aan Rotsoord wordt een entreevolume toegevoegd en de eigen ontsluiting voor de creatieve bedrijven op de tweede verdieping blijft bestaan. In de gevels aan het entreegebied worden vensters toegevoegd. Heropening van doorgangen en herstel en toevoeging van daklichten vergroten de helderheid en transparantie van het complex. De eerder als collegezaal beoogde fabriekshal wordt nu als atelierruimte ingericht, de lichtstraten in het dak blijven behouden. Benodigde installaties zijn onderdeel van de industriële uitstraling. Als valbescherming langs de kade is een slank en wegneembaar buishek ontworpen. De toegang tot de twee inpandige fietsenstallingen is gecombineerd met bestaande ontsluitingen ten behoeve van expeditie. Zo mogelijk wordt de naam 'Pastoe' op de gevel herplaatst.

Conclusie

De commissie heeft veel waardering voor de wijze waarop de ingrepen zijn verhelderd. Zij geeft de architect in overweging de vensters in de entreezone en de valbescherming op de kade nadrukkelijker te benaderen als onderdeel van de nieuwe laag. Behoud van de naam 'Pastoe' wordt als meerwaarde gezien. Het plan voldoet ruimschoots aan de criteria voor het welstandsniveau 'Behoud' en de commissie voorziet de aanvraag van een positief advies.

D2 Theo Thijssenplein 32

IA-15-25518

(O) *Indicatieaanvraag voor het slopen en nieuw bouwen van een school*

Aanvraag: Van den Berg Architecten Houten

Ontwerp : architect dhr Van Es

De bestaande school voor vmbo-groenonderwijs, het Wellantcollege, ligt tussen een woonbuurt en een groenzone met sportvelden. Architect Van Es geeft aan dat de school zowel functioneel als wat betreft uitstraling niet meer aan de huidige eisen voldoet. In de nieuwe opzet opent de school zich naar de buurt. Het groene voorterrein wordt omsloten door een U-vormige bebouwing. Een blok van drie lagen met praktijk- en theorieruimten ligt aan de zijde van de sportvelden, tweelaagse blokken met staf- en personeelsfuncties en een sportzaal grenzen aan de woonwijk. De blokken zijn verbonden door een aula met de entrees van de school. De sportzaal heeft voor gebruik door derden een eigen entree aan het voorterrein. Schooltuinen, een kas met opslagruimte, een dierenweide, dierenverblijven en een afvalvoorziening liggen in het voorterrein. Aan het toegangspad in de groenzone tussen de school en de sportvelden ligt een open fietsenstalling. De in metselwerk in aardetinten voorgestelde blokken hebben een klassieke uitstraling, met een verhoogde begane grond, waarin de gevelopeningen van een donker metselwerk kader zijn voorzien. De kozijnen worden in een lichte bronskleur voorgesteld. De bovenste laag heeft een gevelafwerking van donkere, koperkleurige metaalplaat. De aula onderscheidt zich met een materialisatie in metaal en glas. Duurzaamheid is onderdeel van het lesprogramma en resulteert in een CO2-neutraal gebouw dat voorziet in eigen energieopwekking.

Reactie van de commissie

De commissie waardeert de planopzet. Begrip bestaat voor het educatieve aspect van de formele, klassieke uitstraling. Het plintmotief kan nog worden versterkt. Aandacht wordt gevraagd voor de integratie van zonwering in de grote glasvlakken rondom de entree en aula. De specifieke functies in de buitenruimte vereisen een degelijke erfafscheiding; hierbij wordt geadviseerd deze integraal onderdeel te laten zijn van het ontwerp. Dat geldt ook voor aanvullende voorzieningen voor opslag en afval. De commissie ziet de aanvraag omgevingsvergunning met belangstelling tegemoet.

D3 Rauwenhofflaan 2 t/m 224 15-28878

(R) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het vervangen van balkonhekken door glazen panelen*

Aanvraag: VvE Eykmanflat Rauwenhofflaan 2-224

Ontwerp: MBR Hekwerken

Aan het flatgebouw wordt gevelonderhoud uitgevoerd. De stalen spijlenhekwerken op de balkons worden vervangen door transparante glaspanelen in antracietkleurige aluminium frames, gemonteerd tegen de voorzijde van de balkonvloeren.

Conclusie

Het zorgvuldige, oorspronkelijke ontwerp met de regelmatige gevelindeling, doorgaande balkonvloeren en balusterloze hekwerken geven het gebouw een duidelijke ritmiek en een lichte uitstraling. De voorgestelde aanpak zou dit beeld ingrijpend veranderen; ondanks de hoogwaardige materialisatie zou een vergroving optreden, die afbreuk doet aan de kwaliteit van het bestaande bebouwingsbeeld. De commissie concludeert dat dit voorstel niet voldoet aan criteria van het welstandsniveau 'Respect' dat hier van toepassing is. De aanvraag wordt van een negatief advies voorzien.

Desgevraagd is aanpassing van de kleur van gevelpanelen voorstelbaar. Overleg over de kleurkeuze geeft de commissie in handen van het Bureau CWM.

D4 Koningsweg 133E 15-21271

(R) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het bouwen van een dakopbouw met dakterras aan de achterkant van de woning, een dakkapel en bandraam aan de voorkant, het verplaatsen van de serre aan de achterkant en het bouwen van een perceelafscheiding aan de achterkant*

Aanvraag: Troost & Rutjes

Ontwerp: architect dhr Rutjes

Architect Rutjes licht toe dat de betreffende eenlaagse woning met zadeldak indertijd als aanleunwoning bij de historische, belendende woning is gebouwd. Het onderhavige ontwerp combineert de uitbreiding van woonruimte met een verbetering van architectuur en uitzicht. De woonkamer wordt naar de verdieping verplaatst, met aan de achterzijde, omlopend in de zijgevel een uitbouw met lessenaarsdak en een groot balkon. Aan de voorzijde wordt een groot dakkapelvolume toegevoegd. Vormgeving en materialisering in zink en glas, van uitbouw en dakkapel zijn verwant. Op de begane grond wordt aan de voorzijde een breed bloemvenster toegevoegd.

Conclusie

Voor deze locatie geldt het welstandsniveau 'Respect'. Een ontwerp kan zich aan de bijbehorende criteria onttrekken, mits sprake is van een bijzondere, hoogwaardige kwaliteit en van samenhang in de samenstellende architectonische onderdelen. De commissie is van mening dat het plan daarin niet slaagt. De ingrepen zijn zwaar en overdadig en doen te veel afbreuk aan het ensemble van hoofd- en bijgebouw, waarbij het naastgelegen pand de rol van hoofdgebouw vervult. De commissie adviseert derhalve negatief over de aanvraag. Een aangepast plan, waarin ook het bestaande hoofdgebouw in beeld is gebracht, wordt tegemoet gezien.

D5 Atoomweg 7-9

(O) *BioWarmte installatie*

Aanvraag: Eneco

Ontwerp: Timmer Architecten

Aan de haven bij de oorspronkelijke energiecentrale is eerder een biomassa-energiecentrale voorgesteld. Architect Timmer geeft aan dat voorliggend voorstel zich beperkt tot biowarmte. Het bestaande, in baksteenarchitectuur vormgegeven historische

gebouw is gemeentelijk monument. De nieuwbouw bestaat uit een twee volumes, waarvan de maatverhoudingen aansluiten bij die van de bestaande bebouwing. De 8 meter hoge gevels van de hal waarin de biomassa wordt opgeslagen en gedroogd, worden voorgesteld in zwart beton met een horizontaal reliëf. Het ketelhuis van 25 meter hoog heeft gevels van champagnekleurige metalen panelen met een ornamentering van bronskleurige aluminiumbuizen. Het ontworpen ketelhuis biedt ruimte aan twee ketels, maar wordt mogelijk gefaseerd uitgevoerd. Langs de waterkant blijft de bomenstructuur behouden.

Conclusie

De cultuurhistorische kwaliteit van de oude centrale ligt in de consequente architectuurtaal en materialisatie die de verschillende onderdelen tot een eenheid maakt. De transparante gevel ter plaatse van het eerder gesloopte bouwdeel is hierop de enige uitzondering. Een nieuwe toevoeging moet ofwel een verbinding aangaan met het bestaande, waardoor een nieuw ensemble ontstaat, of zich als neutraal element ondergeschikt maken aan het hoofdgebouw. Vormgeving en materialisatie van het gebouw geven uitdrukking aan de onderdelen van het productieproces, maar dit onderscheid in functies zou subtieler kunnen worden verbeeld. De commissie adviseert een totaalbeeld na te streven, waarin harmonie het uitgangspunt is, zowel tussen oud en nieuw als in de nieuwbouw zelf. De plandoorwerking wordt afgewacht.

D6 Groenewoudsedijk 7

(Ont) *Ontwerp voor een asfaltcentrale*

Aanvraag: ACU

Ontwerp : Jensen Architectuur

(notulen 10/03 2015)

Architect Visser licht toe dat de locatie van de nieuwe installatie vastligt in de milieuvergunning. De geluidproductie van een asfaltcentrale vereist een geluiddempende omhulling. De ACU heeft nu een specifieke installatie geselecteerd. Omdat alle onderdelen daarin recht boven elkaar staan, kan de bekleding rechtstreeks op de constructie van de installatie worden aangebracht, zodat een kolom ontstaat met een hoogte van 37, respectievelijk 43 meter, met daarnaast een 70 meter hoge schoorsteen. Gelet op het grove industriële proces, is gekozen voor een bekleding van verticaal geplaatste, antracietkleurige, grof geprofileerde staalplaat. Toevoegingen zoals trappen, silo's en leidingen, worden in een uniforme ton-sur-ton grijstint voorgesteld. De definitieve kleurkeuze is nog in studie.

Conclusie

Door de rechtstandige stapeling van onderdelen is de hoofdvorm gewijzigd in een overtuigend, verticaal silhouet. In de presentatie hebben de toevoegingen een contrasterende, lichtgrijze tint. Dit contrast spreekt de commissie meer aan dan de beoogde schakering van grijstinten; het hoofdvolume kan zich hierdoor, herkenbaar als 'landmark', op deze beeldbepalende plek manifesteren. Een consequente definiëring van de onderdelen binnen de hoofdvorm, dan wel als toevoeging, kan de compositie verder versterken. De commissie geeft in overweging de naamvoering als optionele toevoeging te ontwerpen.

E Nagekomen plannen

E1 Teun de Jagerdreef

15-25158

(O) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het bouwen van twee scholen, een buurthuis en het (ver)bouwen van twee gymzalen*

Aanvraag: Gemeente Utrecht

Ontwerp : Van Hoogevest Architecten

(notulen 16/06 2015)

In de aanvraag heeft architect Kuiper in de gevels van een school een ander ritme van de metselwerkkolommen doorgevoerd. De contour van het schoolterrein is meer afgestemd op het rondingen van het bouwvolume.

Conclusie

Het ontwerp voldoet aan redelijke eisen van welstand en de commissie voorziet de aanvraag van een positief advies. Het ontwerp kan aan kwaliteit winnen door in het lage rechthoekige bouwdeel de gevelritmiek consequenter toe te passen en meer ordening in

de puien aan te brengen. Daarnaast verdienen naamsaanduidingen en de dakinstallaties aandacht.

E2 Tussen Heuveloord 25 en 27 (gemeentelijk monument) 15-12495

(B) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het verbouwen en herbestemmen van een watertoren ten behoeve van een bedrijfsverzamelgebouw met horecafunctie – Revisie dakopbouw*

Ontwerp : Domstad Architectuur
(notulen 22/09 2015)

In het aangepaste voorstel wordt een cilindrische omhulling van de dakinstallaties voorgesteld. Op de cilinder is een regelmatig ritme van horizontale ribben aangebracht. De kleurstelling is antraciet, zilvergrijs of een combinatie daarvan.

Conclusie

Het idee van de cilindrische omhulling is voor de commissie denkbaar, waarbij de integraal donkere kleurstelling de voorkeur heeft. De voorgestelde hoogte stuit echter op bezwaren; de installatie verdwijnt nog niet volledig uit beeld en in verhouding tot de luifel is de opbouw al relatief hoog.

E3 Oudegracht 48 (Rijksmonument) 15-12495

(B) *Aanvraag omgevingsvergunning voor het schilderen van de voorgevel, de kozijnen, het lijstwerk, de ramen en deuren en het plaatsen van een balkonvenster*

Aanvraag: M.A.H.M. van Kessel

Ontwerp : onbekend

Het meest bepalende van de legalisatieaanvraag is het zwart geschilderde metselwerk van de voorgevel van het Rijksmonument. Daarnaast is er een Velux balkonvenster in het dak geplaatst.

De afdeling Erfgoed staat negatief tegenover beide ingrepen: zwarte gevels zijn een typisch Amsterdams fenomeen en komen in Utrecht niet voor. De Amsterdamse gevels werden geolied en niet geschilderd dus ook op dat onderdeel is het donkere schilderwerk historisch incorrect. Het schone metselwerk had gehandhaafd moeten worden. Het duovenster in het dakvlak wordt als een te grote aantasting van de geslotenheid beschouwd.

Conclusie

De afwegingen van de afdeling Erfgoed worden overgenomen: ingrepen bij een Rijksmonument dienen afgestemd te worden op de karakteristieken van gebouw en locatie en dienen zo min mogelijk de monumentale waarde te schaden. Zowel vanwege het zwart schilderen van de voorgevel als de plaatsing van het venster wordt over de aanvraag een negatief advies verstrekt.

F Overige plannen

De plannen, genoemd in de lijst d.d. 15 oktober 2015, zijn met een preadvies van de secretaris aan de commissie voorgelegd. De leden van de commissie hebben besloten de advisering over te nemen. De preadvisering is verricht op basis van de aan de verschillende beleidsniveaus verbonden criteria, zoals vastgelegd in de welstandsnota.

Samenvattend:

Open : Verandering en handhaving zijn beide mogelijk, zowel naar structuur als naar architectuur.

Respect : Essentiële eigenschappen van de aanwezige bebouwings- en omgevingskarakteristiek worden gerespecteerd.

Behoud : Behoud en herstel van het aanwezige bebouwingsbeeld en versterken van de bestaande of historisch bepaalde karakteristiek van stedenbouwkundige, architectonische, landschappelijke of cultuurhistorische aard.

Stimulans: Het gebied vraagt vanwege zijn bijzondere of markante karakter extra aandacht voor versterking en stimulering van het beeld.

Indien van toepassing, zijn de aanvragen getoetst aan de (welstands)criteria, zoals geformuleerd in de welstandsnota. De lijsten zijn ter inzage op het secretariaat en in te zien via de website <http://www.welstandutrecht.nl>.

G Reclames

Geen onderwerpen.

H Rondvraag en sluiting

De volgende commissievergadering vindt plaats op 03 november 2015.

De voorzitter,

De uitvoerend secretaris,

T. Frantzen

C.J. Boogert

Per 1 juli 2004 wordt de welstandsadviesing verricht op basis van de aan de verschillende beleidsniveaus verbonden criteria zoals geformuleerd in de welstandsnota 'De schoonheid van Utrecht' (vastgesteld door de raad van de gemeente Utrecht d.d. 24 juni 2004).

(O) = open **(R)** = respect **(B)** = behoud **(St)** = stimulans **(Ont)** = ontwikkelingsgebied